

Emajlirec

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI EMO CELJE

LETO XXVIII – ŠT. 17 – 30. SEPTEMBER 1978

Nizozemci v EMO

V začetku septembra (5. 9. 1978) so bili v gosteh pri nas vodilni strokovnjaki in sodelavci ene izmed največjih svetovnih organizacij za gospodarsko in poslovno svetovanje NIVE iz Nizozemske. Vodil jih je univerzitetni profesor Van Haren. Nizozemska študijska skupina je bila ves teden gost celjskega Razvojnega centra, občinske skupščine in nekaterih organizacij združenega dela v Celju: poleg nas so bili še gostje ZLATARN, AERA, TOPRA.

Z zanimanjem so prisluhnili predstavitveni informaciji EMO in njegovih razvojnih usmeritev v proizvodnji, ki jo je podal generalni direktor Franci GAZVODA, nato pa so si ogledali še nekaj naših obratov. Prav gotovo je bila to priložnost, da smo v zahtevni evropski trg tudi prek njegovih poslovnih ljudi posredovali mnoge naše poslovne ambicije, še zlasti izvozne.

Problemi in poti razvojne sanacije

V naši DO je že nekaj časa prisotna beseda sanacija. Govorili smo o sanaciji, danes govorimo o razvojni sanaciji, zakaj?

Z načinom poslovanja in velikostjo proizvodnje smo prišli na mejo, kjer še proizvodnja, kakršna je, komaj zmora pokrivati nastopajoče stroške. Izdelali smo zato sanacijske programe, ki pa niso bili realizirani v predvidenem obsegu. Rezultati take sanacije pa tudi niso takšni, ki bi zagotavljali poslovanje, ki bi omogočalo normalno reprodukcijsko sposobnost DO.

Danes govorimo o razvojni sanaciji, mislim da je beseda na mestu, kajti razreševanje problemov moramo postaviti v dve smeri. Obvladovanje tekočih problemov in procesov proizvodnje, do tiste mere, ki bo še zagotavljala rentabilno poslovanje. To pa pomeni, da se moramo spopasti s problemi produktivnosti in obvladovanja stroškov tekočega

procesa. Ta pristop ne more dati trajne rešitve, omogočil pa bo, da bomo lahko na osnovi dobljenih rezultatov pristopili v drugo fazo, to je razvojno fazo, ko gre za več kot samo sanacijo nastalih razmer. V tej fazi moramo za vsak TOZD posebej zagotoviti čvrst proizvodni in razvojni program. To je program, ki bo za nekaj let v naprej dajal in nakazoval smeri razvoja, ter diktiral tempo rasti proizvodnje tako, da bo proizvodnja zagotavljala ne samo rentabilno poslovanje, ampak zagotovila tudi reprodukcijsko sposobnost vsakega tozda posebej. To pa pomeni uvajanje novih proizvodnih programov, nove tehnologije in novih delovnih pogojev in razmer v procesu proizvodnje. Iz tega sledi, da se v naši bodoči praksi moramo dokopati do takšnih razvojnih programov, ki bodo zagotavljali dovolj dinamično proizvodnjo in bodo zagotavljali vsakodnevno

uvajanje novih proizvodov in odpiranje novih proizvodnih obratov.

Pot do takšnega načina dela in organiziranosti ne bo lahka. Upoštevati moramo, da skoraj vsak TOZD za sebe predstavlja tovarno, ki ima svoje specifične probleme, ki izhajajo iz različnih vrst proizvodnje.

Obvladovanje tako širokih problemov je izredno zahtevna naloga in ji bomo kos le, če bomo zastavljene cilje vsi sprejeli za svoje in si enotno prizadevali, da jih uresničimo.

Velja poudariti, da je prav v sedanji fazi enotnost pogledov na postavljene cilje in razreševanje problemov najbolj potrebna, kajti zaradi razsežnosti problemov ni možno hkrati razreševati vseh, še manj pa v vseh tozdi hkrati. Tu moramo biti dovolj razsodni, da si izberemo takšno pot, ki bo vodila najhitreje k uspehu, pa čeprav bo za razrešitev posameznih problemov še potrebno počakati.

Pomočnik glavnega direktorja
GRDINA Ladislav, dipl. ing.

Sestanek komunistov DO EMO

Dne 28. 9. 1978 je bil sestanek vseh komunistov DO EMO, na katerem so razpravljali o poslovniku občinske konference ZKS Celje, o organiziranosti ZK v celjski občini, o programu dela, ekološki sanaciji Činkarne ter še o mnogih drugih problemih DO EMO. Na tem sestanku so bile sprejete smernice za delo komunistov v celjski občini.

VSEBINSKE USMERITVE IN PROGRAMI DELA KONFERENCE, KOMITEJA, KOMISIJ TER OSTALIH ORGANOV KONFERENCE

Komunisti Celja smo na konferenci v mesecu oktobru 1977 sprejeli vsebinske usmeritve in program dela za naslednja 4 leta.

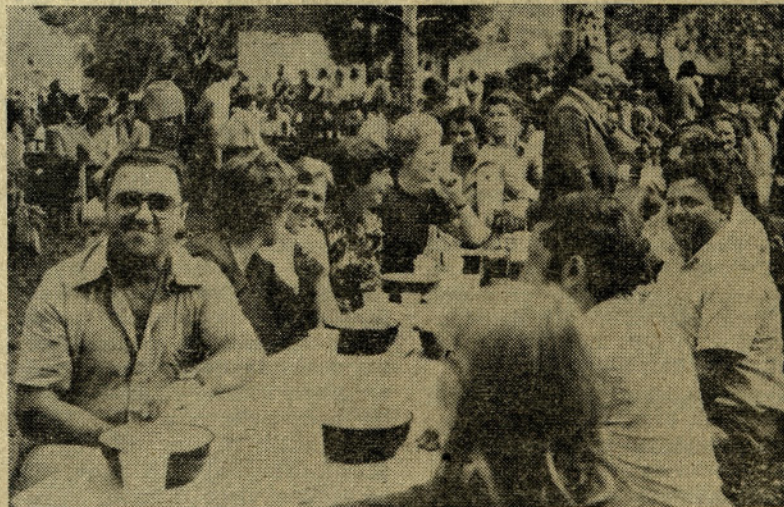
Na osnovi tega dokumenta in dokumentov VIII. kongresa ZKS ter XI. kongresa ZKJ sprejemamo za jesen 1978 in prve štiri mesece leta 1979 naslednje vsebinske naloge in programe dela:

Temeljne vsebinske naloge:

1.

Usmerjanje in obvladovanje temeljnih družbenoekonomskih odnosov v občini:

— uveljavljanje položaja delavcev v TOZD kot nosilca družbene reprodukcije in razvoja,
(Nadaljevanje na 2. strani)

Dne 9. 9. 1978 so se zbrali delavci in delavke TOZD tovarna posode na dobro organiziranem pikniku pri »Petričku«. Piknika so se udeležili tudi upokojeni delavci in delavke iz te TOZD. Bilo je zelo prijetno in veselo.

SKLEPI

11. SEJE KOMITEJA OBČINSKE KONFERENCE ZKS CELJE, Z DNE 11. SEPTEMBRA 1978

— Komite ZK je imel za pravno in odločanje o predloženih sklepih in stališčih ter celotnem gradivu osnovo v politiki občinske konference ZK, ki jo je le-ta opredelila do družbenoekonomskega razvoja Celja in tudi uskladila z vsemi subjektivnimi dejavniki;

— komite sodi, da je dolžnost vseh delovnih ljudi in občanov, posebno še komunistov Celja, da vprašanja sanacije in nadaljnega razvoja CINKARNE Celje opredelimo kot sestavni del družbenih, ekonomskih, političnih, ekoloških in socialnih razmer v Celju. Komite zavrača poizkuse posameznikov, skupin in dela sredstev javnega obveščanja, da bi ogroženost človekovega okolja, ki ga povzroča Cinkarna, iztrgali iz celovite ekološke in gospodarske problematike Celja;

— ker pa je Cinkarna onesnaževalec našega okolja in ker je v fazi nujne preusmeritve svoje proizvodnje, je dolžnost ZK in vseh drugih subjektivnih sil, da

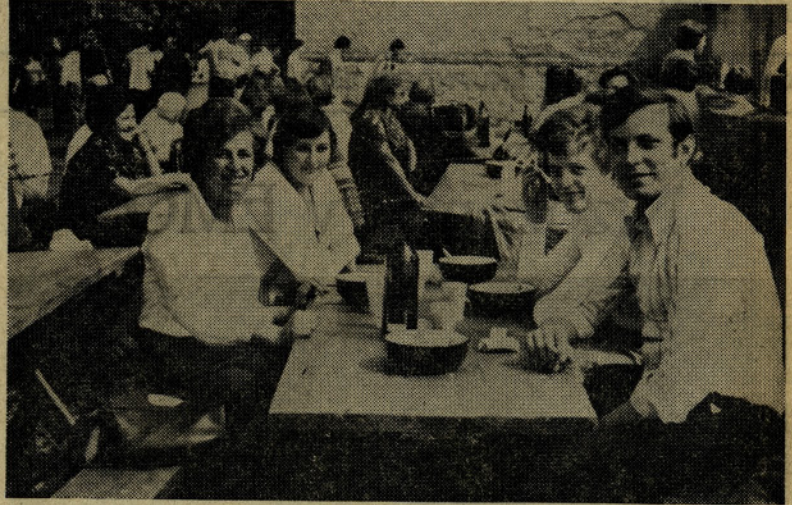
skupaj s kolektivom v Celju, Sloveniji in Jugoslaviji ustvarimo pogoje za sanacijo in nadaljnji razvoj Cinkarne;

— komite ZK meni, da so predložena stališča in sklepi ter osnovno gradivo realna podlaga, da postopoma ekološko saniramo Cinkarno in da se zagotovi tak razvoj, ki se bo smotrno vključeval v celovito preosnovno celjskega gospodarstva;

— komite ZK je predložena dokumenta soglasno sprejel in zahteval, da se pri izvajanju ukrepov opredeli tudi osebna odgovornost in takojšnje sankcioniranje (pravno, materialno in politično) te odgovornosti v primerih nedoslednega ravnanja;

— komite ZK zadolžuje vse komuniste in OO ZK, da o teh dokumentih razpravljajo in s svojimi predlogi ter zahtevami prispevajo k učinkoviti ekološki sanaciji in razvojni politiki Cinkarne kot dela družbenoekonomske preobrazbe in razvoja Celja.

V sliki in besedi

Na pikniku pri »Petričku« je bilo staro in mlado, na sliki pa je veseli nasmeh mladih.

Sestanek komunistov DO EMO

(Nadaljevanje s 1. strani)

— motivacija delavcev za ustvarjanje in delitev dohodka v svoji TOZD in združenem delu kot celoti,

— dosledno uresničevanje ustavne vloge TOZD,

— samoupravno planiranje in realizacija planov,

— povezanost vseh delov združenega dela in skladen razvoj gospodarstva in družbenih dejavnosti.

2.

Razvijanje in uveljavljanje socialističnih samoupravnih odnosov:

— delovanje subjektivnih sil in vodilna vloga ZK,

— uveljavljanje neposredne samouprave,

— učinkovitost delegatskega sistema,

— razvoj odnosov v KS kot del združenega dela,

— razvijanje vseh funkcij občine kot temeljne družbenopolitične skupnosti.

3.

Učinkovito gospodarjenje v občini:

— stabilizacijska politika in aktivnost,

— novi proizvodni programi, ki bodo zagotovili večji delež industrije v DP in preusmeritev celjskega gospodarstva,

— večje izkoriščanje prednosti obstoječih produkcijskih sil,

— znanstveno-raziskovalna in inovacijska dejavnost,

— zagotoviti kompleksno urejanje varstva človekovega okolja.

4.

Skladna rast družbenega standarda in širitev materialnih o-

snov nekaterih družbenih dejavnosti:

— hitra uveljavitev usmerjenega izobraževanja v srednjem šolstvu,

— zagotoviti učinkovito zdravstveno varstvo v boljše organiziranostjo in novimi naložbami,

— dosledna uresničitev načrtov stanovanjske izgradnje,

— hitrejša podružbljanje kulture.

5.

Celovita opredelitev položaja Celja v republiki in njegove odgovornosti za skladen družbeni razvoj SRS.

6.

Zagotoviti večjo kvaliteto medobčinskega sodelovanja v regiji, opredelitev nalog Celja za hitrejši razvoj manj razvitih občin in krepitev vloge medobčinskih dejavnikov pri opredeljevanju ter uresničevanju skupnih interesov območja.

7.

Nadaljnje razvijanje celovitega sodelovanja z občinami v Sloveniji, ostalih republikah, pokrajinah in v svetu.

8.

Nenehno usposabljanje ZK za učinkovito delovanje ZK znotraj političnega sistema socialističnega samoupravljanja, uresničevanje njene vodilne vloge in krepitev podružbljanja politike ZK v vseh političnih, samoupravnih in drugih dejavnostih. ZK mora svojo vodilno vlogo dokazati v povezovanju vseh subjektivnih sil pri identifikaciji s problemi in razvojnimi načrti Celja ter zagotoviti njihovo dosledno in odgovorno uresničevanje.

Kuharji so delili golaž, ki je bil menda prav tako okusen kot partizanski. Piknik pri »Petričku« je torej dobro uspel.

Poleg izdatnega obroka je bilo na pikniku pri »Petričku« tudi dovolj dobre kapljice. Da je res tako, se lahko prepričamo, če pozorneje pogledamo gornjo sliko.

Delavska kontrola

Delavska kontrola je pri nas našla svoje pravo mesto in delovala v skladu s samoupravnimi interesi. Zlasti aktivna je bila delavska kontrola za celotno delovno organizacijo, dočim so delavske kontrole po posameznih TOZD le počasi zavzele svoje pravo mesto.

Letos je izšel zakon o samoupravni kontroli, v razpravi pa je tudi pravilnik o organiziranju in delovanju samoupravne delavske kontrole v TOZD in DO EMO.

Poleg splošnih določil določa ta pravilnik izvolitev in organizacijo SDK, njen delovni postopek ter njene naloge. Ko bo pravilnik sprejet, ga bomo objavili, sedaj pa si oglejmo le nekatere dele tega pravilnika, zlasti naloge samoupravne delavske kontrole.

Naloge SDK so, da z izvajanjem svoje funkcije predvsem preprečujejo družbeno škodljive pojave v TOZD in DO in da v ta namen izvajajo nadzor nad celotnim proizvodnim in samoupravnim procesom TOZD in DO, zlasti da:

- spremlja nastajanje in izvajanje samoupravnih splošnih aktov v temeljni organizaciji in DO, način sprejemanja, pristojnosti in odgovornosti, opozarja na potrebo spremembe in dopolnitve;

- spremlja sprejemanje in izvajanje sklepov organov upravljanja, pristojnosti, odgovornosti, usklajenosti s samoupravnimi sporazumi, družbenimi dogovori, samoupravnimi splošnimi akti TOZD in delovne organizacije, pristojnost in odgovornost predlagateljev in izvajalcev;

- po potrebi presoja pritožbe in rešitve samoupravnih organov TOZD in DO, vodilnih delavcev in drugih pooblaščenih delavcev, ugotavlja njihovo skladnost s pozitivnimi predpisi in samoupravnimi splošnimi akti TOZD in DO;

- preverja, kako se uresničujejo in uveljavljajo pravice delavcev v združenem delu v skladu z ZZD, zakonom o delovnih razmerjih in samoupravnimi splošnimi akti. Na zahtevo delavcev ugotavlja vzroke in povzročitelje slabih medsebojnih odnosov;

- preverja uporabo sredstev v TOZD in DO, ekonomičnost in rentabilnost, usklajenost s samoupravnimi splošnimi akti, sklepi pristojnih organov upravljanja, sprejetimi plani in programi;

- preverja usklajenost gradnje in delitev stanovanj ter posojil za individualno gradnjo s sprejetim samoupravnim sporazumom in kriteriji, prioriteto listo, sprejetim planom in programom;

- glede investicij ima SDK pravico, da ugotavlja pravilnost, ekonomičnost, smotrnost porabe sredstev, način izvajanja nadzora. Kontrolira tekoče investicije, rekonstrukcije, nadomestila opreme, kapitalne investicije.

- Kako pride do predloga, kdo o njem odloča, način izvedbe, situacijska poročila, dokončane investicije z obračunom, primerjava trošenja z odobrenim planom in razvojnim programom, preko račite investicije, ugotavlja nepravilnosti in odgovornosti posameznikov in daje predloge pristojnim organom.

- ugotavlja porabo sredstev za reklamo, propagando in reprezentanco v skladu s planom in programom, odobritev trošenja in nosilce poimensko s posebno paz-

- ljivostjo na verodostojnost in popolnost dokumentacije;

- ugotavlja smotrnost službenih potovanj v državi in tujini, pravilnost in upravičenost uporabe družbenih avtomobilov in lastnih avtomobilov za službene namene, kilometrine, dnevnice, potne stroške;

- nadzira pravilnost in upravičenost uporabe osnovnih sredstev materiala in drobnega inventarja v zasebne namene ali v prid tretje fizične ali pravne osebe;

- nadzira racionalnost porabe materiala in drobnega inventarja v procesu dela, kot tudi obseg in porabo odpadnega materiala;

- preverja vse osebne izdatke, ki bremenijo materialne stroške poslovanja

- preverja poslovanje z zasebniki in drugimi fizičnimi osebami, kot odstopanja izvajanja del, pogodbe o storitvah, kooperaciji, dogovor o načinu plačevanja, izstavljanje in popolnost dokumentacije, ali so organi upravljanja seznanjeni z vsemi podrobnostmi s tega področja. Poimenuje predlagatelji poslovanja s privatniki;

- kontrolira izplačilo OD, usklajenost s samoupravnimi splošnimi akti, družbenimi dogovori, samoupravnimi sporazumi, z načeli nagrajevanja po delu in plani. Nočno delo, sobotno in nedeljsko delo, seznam plačanih listin, pristojnost odobritev in upravičenost nadur in drugih izplačil na račun OD. Neupravičeno prilaščanje OD mimo rezultatov dela od strani posameznika, skupine TOZD;

- kontrolira ostala izplačila: osnovna izplačila koristnic, znesek, sporazum, pogodba, honorarji, civilno pravna razmerja, delo na domu, terenski dodatki in drugi dodatki;

- kontrolira racionalnost koriščenja delovnega časa, materiala in osnovnih sredstev;

- kontrolira delovanje društev v okviru DO po istih merilih kot določa ta pravilnik;

- ugotavlja zlorabo vseh vrst od vodilnih delavcev, posameznih delavcev, delovnih skupin ali TOZD na račun drugih delavcev, delovnih skupin TOZD, DO in družbe.

- ugotavlja prekrške vseh vrst od strani posameznika, TOZD,

DO, vzroke, povzročitelje, odgovornost za kršitve sproti za vsak primer posebej ter plačevanje kazni.

- nadzira uresničevanje in varstvo pravic delavcev v medsebojnih razmerjih pri delu.

- ugotavlja vse druge podobne družbeno škodljive pojave, ki prizadenejo družbeno lastnino, samoupravne pravice in dolžnosti, poslovno moralo in dobro ime DO, TOZD in pravice delavcev, ki izvirajo iz dela.

Seja zborov občinske skupščine Celje

28. septembra je bila seja zborov občinske skupščine Celje. Zelo obširni dnevni red je nakazal veliko problemov, ki se pojavljajo v našem gospodarstvu in drugih dejavnostih v zvezi z uresničevanjem srednjeročnega družbenega plana za obdobje od leta 1976 do leta 1980. Vsi ti problemi so tesno povezani tudi z dejavnostjo naših TOZD in krajevnih skupnosti, zato jih bomo v skrajšani obliki prikazali.

DELITEV DRUŽBENEGA PROIZVODA

Delitev družbenega proizvoda na tri elemente porabe je eden izmed tipičnih indikatorjev gospodarskega razvoja. Osnovna postavka srednjeročnega plana za obdobje 1976—1980 je, da bodo sredstva skupne in splošne porabe v srednjeročnem obdobju naraščala počasneje kot družbeni proizvod.

Podatki kažejo, da se je delitev v letu 1977 nekoliko izboljšala v primerjavi z letom 1976, saj je skupna poraba v letu 1977 kar za 3,04 % nižja kot v letu 1976.

Bruto akumulacijskih sredstev (amortizacija nad in po predpisani stopnji ter vsa sredstva čistejšega dohodka razen dela čistega dohodka za osebne dohodke) je ustvarila največ industrija v letu 1976 kar 49,8 % in v letu 1977 50,8 odstotka, sledi trgovina, promet in zveze, gradbeništvo in ostale dejavnosti. Bruto akumulacijska sredstva skupaj so v letu 1977 narasla za 26,7 % v primerjavi z letom 1976.

Bruto akumulacija je naraščala nekoliko počasneje kot družbeni proizvod in kot dohodek, močno pa se je povečala v letu 1977 rast neto akumulacije (sredstva čistejšega dohodka namenjena za poslovni sklad in za rezervni sklad), kar praktično pomeni, da je šlo v letu 1977 več sredstev akumulacije v lastne poslovne sklade gospodarskih organizacij, kot v letu 1976, čeprav je rezultat, da smo namenili v letu 1976 15 % bruto akumulacije v lastne poslovne sklade in v letu 1977 18 %, še vedno zelo zaskrbljujoč. Ocenjujemo, da je okrog 2/3 akumulacije namenjeno za odplačilo obveznosti iz prejšnjih let, kar močno znižuje dejansko sposobnost investiranja v nova osnovna sredstva.

V letu 1976 je vsak zaposleni ustvarjal mesečno 2.968 din bruto akumulacije, v letu 1977 pa 3.657 din.

Podatki po dejavnostih kažejo na velike razlike. Tako je v letu 1977 ustvaril vsak zaposleni kar 2,7-krat več bruto akumulacije mesečno kot v kmetijstvu. Še večje razlike po dejavnostih opazimo pri neto akumulaciji. V letu 1976 je vodila trgovina s 1.149 din mesečno izločenih sredstev v svoje razvojne sklade, kar je npr. 4,3-krat več kot industrija in celo kar 6,2-krat več kot gozdarstvo; v letu 1977 pa prednjačijo FTP storitve s

1.626 din mesečno na delavca izločenih sredstev za svoje razvojne sklade (3-krat več kot industrija).

Povprečna stopnja rasti števila zaposlenih v gospodarstvu občine v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja znaša 2,05 v zadnjem letu pa 2,8. V letu 1977 se je število zaposlenih najbolj povečalo v FTP storitvah (I = 115) in vodnem gospodarstvu (I = 110), najmanj pa v gozdarstvu, kjer je ostalo nespremenjeno. V zadnjih dveh letih pa se je precej izboljšala kvalifikacijska struktura (število PNK delavcev se je povečalo bolj kot pa število delavcev).

V zadnjem času se v Celju zaostrojuje problem pomanjkanja delovne sile, tako v Celju kot v njegovi okolici. Problem pridobivanja delovne sile iz okolice se bo še zaostрил, zlasti zaradi razvoja okoliških občin, prav tako pa nekatere delovne organizacije pripravljajo investicijske programe, ki so tudi kadrovske zelo zahtevni.

Od predvidenih investicij v rešitvi za leto 1977 so ostale ne-realizirane naslednje:

- začetek gradnje avtobusne postaje

- začetek izgradnje vodovoda v sklopu novega zajetja Hudinje v Vitanju

- pričetek gradnje telekomunikacijskega centra na Golovcu
- gradnja objektov žveplene kisline (Cinkarna)

- Železarna Štore — elektroobložna peč za proizvodnjo jekla
- Aero — pričetek gradnje novega obrata za proizvodnjo brezkarbonskega papirja

- gradnja nove blagovne hiše
- novogradnja Turške mačke
- pričetek gradnje hotela v sklopu modernizacije Zdravilišča Dobrna.

V letu 1977 pa so bili v gospodarstvu občine zgrajeni naslednji pomembnejši investicijski objekti:

- tovarna traktorjev v Železarni Štore

- furnirnica eksotičnega lesa v LIK Savinja

- proizvodni prostori Elektrosignala

- proizvodni prostori Ključavničarja.

Pri izgradnji investicijskih objektov je opazno zamujanje tudi nekaterih ključnih objektov tega srednjeročnega obdobja. Vzroki za takšno stanje so zelo različni, najpomembnejša sta pa:

(Nadaljevanje na 4. strani)

Seja zborov občinske skupščine Celje

(Nadaljevanje s 3. strani)

— dolgi postopki pri pripravi investicije in v nekaterih primerih tudi precej neorganiziran pristop delovnih organizacij k sami pripravi investicije

— težave pri izdelavi finančne konstrukcije (pomanjkanje lastnih sredstev).

Glede na relativno slabo ureničevanje planiranih nalog v zvezi z investicijami, bo potrebno v prihodnjih letih zaostri kritične, kar pomeni, da bodo letni plani morali zajeti samo tiste investicije, ki imajo določeno fazo priprav že opravljeno (npr. izdelana lokacijska dokumentacija).

ZUNANJE TRGOVINSKA MENJAVA

Izvozno-uvozna problematika je v zadnjem času v ospredju prizadevanj pri izboljšanju gospodarjenja. Ugotavlja se, da izvoz ne dosega tistih ciljev, ki so bili postavljeni s srednjeročnim planom in da ponovno raste deficit zunanjetrgovinske in plačilne bilance. Tudi gibanje zunanjetrgovinske menjave organizacij združenega dela v občini kaže v zadnjih dveh letih podobne tendence kot se na splošno pojavljajo v izvozno-uvodnem poslovanju gospodarstva, tako v jugoslovanskem kot tudi v merilu republike.

Srednjeročni plan za obdobje 1976—1980 predvideva povprečno stopnjo rasti izvoza 8%, gospodarstvo občine pa je v prvih dveh letih tega srednjeročnega obdobja doseglo povprečno le 3,3% rast, kar je občutno za predvidevanji. Po podatkih, ki so nam jih posredovale industrijske delovne organizacije v občini, lahko ugotovimo, da je v letu 1977 izvoz izdelkov in storitev le malenkostno narasel, po drugi strani pa je uvoz surovin in reprodukcijskega materiala v primerjavi z letom 1976 prekomerno porastel. Procent pokrivanja uvoza z izvozom je v letu 1976 znašal 87,1%, v letu 1977 pa je padel na 56,4%. Realno je ta odstotek nekoliko nižji, ker niso zajete nekatere delovne organizacije (predvsem s področja malega gospodarstva in trgovine), ki samo uvažajo.

Delež pokrivanja je bil v letu 1976 še sorazmerno ugoden, celo nad republiškim (71,9%), v letu 1977 pa s 56,4% nižji kot v republiki (58,8%). Izvoz industrijskih delovnih organizacij v občini je v letu 1976 znašal 5,6% celotnega republiškega izvoza, v letu 1977 pa je njegov delež v izvozu Slovenije predstavljal le še 5,4%. Obratno pa se je delež uvoza povečal od 4,6% na 5,6% v letu 1977 v odnosu na republiški uvoz. V teh dveh letih se je tudi zmanjšala udeležba vrednosti izvoza v družbenem proizvodu, gospodarstva v občini, in sicer od 22,7% na 17,7%, srednjeročni plan pa predvideva, da bi naj do leta 1980 udeležba izvoza v družbenem proizvodu narasla na 25 odstotkov.

Relativno visoka odvisnost celjske industrije od uvoza je ob tako stagnantnem gibanju izvoza zadnjih let že postala problema-

tična in bi lahko imela posledice tudi v samih prizadevanjih za povečanje rasti proizvodnje. Vzrokov za takšne pojave je več, omejili pa bi se na nekatere osnovne, ki najbolj vplivajo na prikazana gibanja:

— velike potrebe po uvoznih surovinah in repromaterialih

— slaba organiziranost za možnosti večje ekspanzije na zunanji trg

— struktura neskladja v proizvodnji predelovalne industrije z nižjo stopnjo finalizacije

— velika obremenitev delovnih organizacij, slabša produktivnost, višji proizvodni stroški in s tem zmanjšana konkurenčnost na tujih tržiščih

— višja konjunktura na domačem tržišču in ugodnejše cene.

Največji delež ima še vedno izvoz v vzhodnoevropske države, predvsem izvoza titanovega dioksida v NDR. Izvoz v vzhodnoevropske države pa se je v letu 1977 znižal, predvsem na račun večjega izvoza v dežele v razvoju, kamor največ izvažata tovarna EMO, vključili pa sta se tudi Libela in Aero.

Bistveno drugačna struktura pa se v obeh letih kaže pri uvozu. Tu je daleč najbolj zastopano področje s konvertibilnim načinom plačevanja (države zahodne Evrope). Velike potrebe po materialu s tega področja izkazujejo zlasti Aero, Emo in Cinkarna, pa tudi LIK Savinja je v letu 1977 precej uvažala s tega področja, predvsem na račun opreme za novo furnirnico.

V občini imamo sedaj določeno proizvodnjo, kjer bi se lahko izvoz bistveno povečal. Tu zlasti mislimo na prodajo traktorjev in ulitkov v Železarni Štore, konjeterjev v EMO, na LIK Savinja z novo furnirnico, v letu 1979 pa bo lahko močnejše vplivala na izvoz tudi tovarna AC papirja.

V nadaljevanju dajemo pregled nekaterih področij razvoja, ki so posebej opredeljena v srednjeročnem planu.

STANOVANJSKA GRADNJA

V srednjeročnem planu smo predvideli izgradnjo 2500 stanovanj, torej povprečno 500 stanovanj letno, ugotavljamo pa, da je bila realizirana v letu 1976 in 1977 precej nižja izgradnja. Plan, ki ga določata resoluciji za posamezni leti, je bil naknadno spremenjen in je bilo planirano za leto 1976 470 stanovanj, za leto 1977 pa 397 stanovanj. Zgrajenih stanovanj pa je bilo v letu 1976 362 stanovanj in v letu 1977 322 stanovanj. Skupno je torej v prvih dveh letih srednjeročnega plana izpadlo 183 stanovanj.

Poglaviti vzrok za manjšo izgradnjo stanovanj ni pomanjkanje finančnih sredstev, temveč so vzroki pretežno v težavah, s katerimi se srečuje gradbena operativna zaradi pomanjkanja osnovnih materialov za gradnjo (cement in podobno). Eden od vzrokov za relativno velik izpad je tudi v nezadostni organiziranosti vseh dejavnikov, od načrtovalcev do gradbene operative. Izpad iz-

gradnje stanovanj, ki se je pojavil v letih 1976 in 1977 bi verjetno lahko precej omilili z boljšo organizacijo na teh področjih.

Nezadostna organiziranost vseh dejavnikov, ki sodelujejo pri stanovanjski gradnji, bo imela svoje

posledice tudi v letu 1978, saj že sedaj ugotavljamo, da bo tudi v tem letu izpadlo okoli 140 stanovanj od 806 planiranih ter bo tako težko do konca srednjeročnega obdobja izpolniti to pomembno obvezo.

Širina samozaščitne aktivnosti

Povzetek iz brošure Male knjižnice družbene samozaščite

Pri opredeljevanju potrebne širine samozaščitne aktivnosti se moramo torej opreti na vsa načela in norme, kot za današnjo družbenopolitično ureditev in usmeritev, za urejanje medsebojnih odnosov in uresničevanje življenjskih interesov posameznikov in skupnosti. Če želimo razgrniti namen in smeri te aktivnosti, bi kazalo najprej ugotoviti, kaj zagotavlja družbi kot posamezniku v njej razvoj in uveljavljanje življenjskih interesov. Izhajajoč iz ustave, so to predvsem:

benih interesov, razvoja in svobode.

Na tej podlagi opredeljuje zakon o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah poglavito vsebino družbene samozaščite kot varovanje:

— pridobitev narodnoosvobodilne borbe

— socialističnih samoupravnih družbenih odnosov in drugih vrednot, ki temeljijo na družbeni lastnini in samoupravljanju

— neodvisnosti in nedotakljivosti države

— oblasti delovnega ljudstva

— samoupravnih in gospodarskih temeljev

Naša narodna zaščita in druge enote civilne zaščite so dobro razvite in organizirane. Slika prikazuje ekipo, ki je spremljala vlak na proslavo dneva EMO v TOBI.

— socialistični družbeni odnosi, ki temeljijo na samoupravljanju

— nacionalna svoboda in neodvisnost, bratstvo in enotnost narodov in narodnosti.

— oblast in enotnost delavskega razreda in delovnih ljudi ter njihova solidarnost

— družbena lastnina produkcijskih sredstev in neposredno odločanje delovnih ljudi o vseh zadevah družbene reprodukcije,

— svoboščine in možnosti za vsestranski razvoj človekove osebnosti, ekonomska, socialna in osebna varnost človeka

— združena prizadevanja za materialno blaginjo

— enotni temelji političnega sistema

— združevanje lastnih hotenj z naprednimi težnjami človeštva.

Kot vemo, ustava na tej podlagi razčlenjuje vse pravice in obveznosti posameznikov in družbenih institucij. Torej sta vsebina in namen družbene samozaščite v najširšem smislu varovanja takšne ustavne ureditve in njenih konkretnih določil, ki smo jih plebiscitarno sprejeli kot jamstvo uresničevanja življenjskih in druž-

— socialistične demokracije

— bratstva, enotnosti in enakopravnosti narodov in narodnosti

— družbene lastnine

— drugih družbenih in naravnih dobrin

— osebne in premoženjske varnosti.

Ob vsem tem je treba ponovno zapisati, da ne gre le za varovanje širše družbene skupnosti. Oblast delovnega ljudstva se na primer uresničuje in varuje tako v okviru države kot v temeljni organizaciji združenega dela. Družbena samozaščita pomeni torej varovanje svobode, ustavnih pravic, interesov, imetja in življenja tako celotne družbene skupnosti kot posameznika in ožjega okolja, v katerem delavec in občan delata in živita. Torej se ne deli posebej na varovanje »državnih« interesov in posebej na zaščito posameznika ter njegovih pravic.

Zato je nedeljivo in celovito gibanje za zaščito napredka vseh in vsakogar na vseh področjih uveljavljanja samoupravnih interesov delovnih ljudi.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Pota in stranpota varovanja okolja

Komaj, da še pomnimo narodno »Od Zalca do Celja je ravno polje...« pa tudi, da je bilo tam polje, ki ga nikoli več ne bo in še marsikje drugod ne. V vnmeh in potrebah, v hlastanju in lakoti in strahu, da ne bi zaostajali za svetom, gradimo, in smo ogromno zgradili in še vedno zaostajamo. Zato še bolj hitimo. Moramo. In če nas marsikaj (največkrat le denar) ne bi zadrževalo, bi spreminjali podobo našega okolja še hitreje. Hitre ceste, plinovode, daljnovode, rafinerije, naselja, tovarne, elektrarne in kaj vse bi še potrebovali, da bi bili bogatejši, da bi nam to bogstvo omogočalo hitreje graditi nove odnose med ljudmi. Kot dialektično nasprotje, eno od nasprotij take rasti, se nam vedno bolj vriva v ospredje spoznanje, da bomo poleg vseh dobrin tehnološkega razvoja rabili tudi zdravo okolje. In že smo

pri pojavu samem. »Včasih ni nič huđega, če se posla lotiš malce kasneje. Toda če imaš opravka z okoljem, se ti odlašanje lahko bridko otepa. Videl sem planet, na katerem je živel lenuh...«, tako bi dandanes razmišljal Mali princ A. Saint-Exupery-ja. In ko je (Mali princ) zapuščal svoj mali planet, je skrbno populil poganjke kruhovcev in ometel vulkane, tudi ugasle, kajti nikoli ne veš... In ker imamo na Zemlji veliko vulkanov, pa še tovarniških dimnikov in drugih tegob, se nam to odlašanje bridko otepa.

Spoznanje, ki hiti le prepočasi

Spoznanje, kaj nam grozi, je prišlo počasi. V hollywoodskih filmih smo videli bogato Ameriko, ne pa smog Los Angelesa, v avtomobilih blagostanje, ne pa tudi umazanega Porurja. Toda spoznanje je prišlo, hitro zastra-

šujoče. Ne toliko od tistih vidcev, ki so nam v napoto, ko nas opozarjajo vnaprej in obremenjujejo našo vest, ko sami to spoznamo. Potrkalo je na naša pljuča, osmodilo zelenje v Zasavju, Mežici, zasmradilo Škocjanske jame, pojavilo se je na Krškem polju, vrta po Zirovskem vrhu v Poljanski dolini in že prihaja v obliki pesticidov na naše krožnike... To spoznanje se nam kaže v tolikih pojavnih oblikah in tako medsebojno povezano, da nas še bolj zbega. Tu se resnični problem okolja šele prične. Pravimo, da je kompleksen, interdisciplinaren. Ko pa smo komaj razvili nekaj posameznih disciplin, večinoma še zaprtih same vase, pa že stojimo pred nalogo, kako to povezati. Če pa smo jih že nekatere uspeli povezati, pa se že bojimo institucionalizirane povezave, kot nevarnosti za neodvisen razvoj posameznih znanstvenih disciplin (lep primer za to so raziskave na področju jedrske energije, kjer so se tudi vprašanja okolja prvič pojavila v vsej celovitosti. Kar na lepem so se nam zdele odveč, ko smo komaj spoznali interdisciplinarnost in opazili rast nekaterih ved, ki jih do takrat še poznali nismo. In še kako bi nam danes, pravzaprav včeraj, to koristilo pri varnih odločitvah naše jedrske elektrarne ali rudniku v Poljanski dolini.

Vsiljuje se prisposoda o tistem kmetu, ki je na pomlad oral in poleti plel. Ko pa je prišel čas žetve, se mu je ponoči sanjalo, da leži na njegovih njivah zakopan zaklad. In je začel prekopavati njive. Zaklada pa ni bilo. Le njive so bile dobro prekopane za prihodnjo setev, če se mu ne bo zopet kaj sanjalo.)

Raziskovalno delo po disciplinah

Zato ni nič presenetljivega, da smo na področju raziskovalnega dela pristopili k vprašanjem okolja sektorsko, skoraj po disciplinah (zrak, voda, tla, krajina itd). Kemija je v pretežni meri videla v okolju kemijske transformacije in kopičenja, biologija ekološke vidike, meteorologija širjenje onesnaževalcev, tehnologija proizvodnje (tudi onesnaževalcev), prostorske vede pretežno urbano okolje itd. Pa čeprav smo vse to strpali v en projekt, ki nosi obetajoči naslov — varstvo okolja. Kljub temu in navzlic nejasnostim, kaj sodi vse v te raziskave, pa smo le prišli do novih spoznanj, ki nam že pomagajo pri nekaterih odločitvah o varovanju okolja. Morda jih je premalo, morda pa še teh ne zamo izkoristiti. Gotovo pa je, da ni pričakovati rešitve od znanosti, četudi bi te bile osnovane le na znanstvenih spoznanjih, ko pa smo bili do okolja brezbrizni desetletja. Zato smo te dolžnosti zapisali v ustavo in druge dokumente naše samoupravne družbe. S tem pa problema nismo rešili, dali smo mu le težo, ki se je zavedamo. Ustanovili smo vrsto organov in ustanovljamo samoupravno organizirane skupnosti za varstvo okolja, ki pa že v kali kažejo značilen sektorski pristop (zrak, vode...).

Računati tudi na nasprotja

Zavedati se moramo, da so lahko te skupnosti katalizator, usmerjevalec in mehanizem, ki omogoča rešitev, ne rešuje pa problema. Ta pa je lahko rešljiv le s konkretnim, strokovnim in neodvisnim delom. Zavedati se tudi moramo, da bo samoupravljanje ravno na področju varstva okolja imelo še dolgo časa nasprotnike v individualnih, lokalnih, tehnokratskih, psevdostrokovnih in lažnosamoupravnih interesih. Življenje pa bi teklo dalje in kazalo kljub materialnemu napredku vedno bolj zaskrbljujočo podobo. Gotovo nam stalno osveščanje veliko pripomore, pa četudi le toliko, da pospravimo kakšno smetišče ali pa namestimo čistilne naprave, ki jih bomo rašili vedno več, če bomo dopuščali nova žarišča. In ta se nam ponujajo vsak dan znova z vso težo in ne znamo se jih otepati. Če tega ne bomo zmogli, se bomo znašli v brezkončni spirali, ne v krogu. Tu se soočimo s tremi poglavitnimi nosilci onesnaženja: izraba prostora, energija, tehnologija. Vrtni red je večinoma odločen za ohranitev okolja. Res je, da smo se v zadnjem času, vsaj v Sloveniji, lotili teh treh problemov nekoliko bolj urejeno, čeprav se varovanje okolja pojavlja kot izrazit **decesendo** od izrabe prostora, energetskih načrtov do izbire tehnologije. Znotraj teh pomembnih načrtov pa je dodatno opaziti močne disharmonije, ki izvirajo bolj iz neznanja kot pa zaradi pomanjkanja posluha. In tu je najbrž tudi jedro problema, ne samo v varovanju okolja, ampak v vlogi naše znanosti pri nadaljnjem gospodarskem razvoju sploh: kako uporabiti tisto malo znanja (morda ga ni niti tako malo in je le vprašljiva njena rast, ker je raziskovalcev premalo) kako ga vgraditi v naše načrte in odločitve za prihodnost. Najbrž je iluzorna misel, da bi lahko z domačo znanostjo reševali sedanje probleme in iskali rešitve novih tehnologij in energetskih virov. Še prostorske rešitve, tako specifično naše, se morajo naslanjati na spoznanja v svetu. Pri tehnologijah pa bomo še dolgo odvisni od svetovnega znanja. Če bomo uspevali to znanje pravilno in za naš razvoj smotrno pretečiti k nam (četudi v obliki licenc ipd.) in ga sami naprej razvijati, bo lahko naša znanost vračala družbi veliko.

Varovanje okolja je tako le sestavni del takih prizadevanj in nekaj, kar je proti razvoju, ampak je del razvoja zdravega razvoja. To in vprašanja, kako to doseči, pa še nista (pri nas) dobila prave domovinske pravice predvsem tam, kjer bi jo morala najprej dobiti — pri načrtovanju in investicijskih odločitvah.

SEPO v okrilju Inštituta Jožef Stefan

Tu so vprašanja zelo konkretna, posledice predvidljive, vplivi na okolje opredeljivi, različni interesi soočeni, odločitve dolgoročne in odgovorne. Tudi nekaj iz-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Širina samozaščitne aktivnosti

(Nadaljevanje s 4. strani)

Kaj je torej poglavitni namen družbene samozaščite in kaj vse obsega? Izhajajoč iz ustavne opredelitve družbene samozaščite pomeni zagotavljanje in varstvo vseh vrednot, ki smo jih dosegli v našem razvoju in ki jih uveljavljamo. Samozaščitna aktivnost pa pomeni tudi dejaven odnos do pojavov ter njihovih vzrokov in nosilcev, ki te vrednote in ustavne norme zanemarjajo ali jih celo ogrožajo. Zato samozaščitno delovanje obsega med drugimi:

- odpravljanje vzrokov in onemogočanje dejavnosti, »ki ogrožajo neodvisnost, ozemeljsko celoto in obrambno sposobnost države, spodkopava oblast delovnega ljudstva in samoupravne temelje socialističnih družbenih odnosov, razjeda enakopravnost, bratstvo in enotnost narodov in narodnosti« in v tej zvezi »boj proti različnim politično propagandnim, psihološkim in drugim pritiskom«

- bojevanje proti vsem oblikam kršenja zakonov, splošnih aktov in sklepov samoupravnih organov, proti liberalnemu odnosu do negativnih družbenih pojavov, birokratski samovolji, privilegijem in monopolom posameznikov ali skupin v odločanju

- prizadevanja, s katerimi bomo onemogočili in zatrli vse pojave in težnje, ki omejujejo ali si prilaščajo samoupravne pravice delovnih ljudi in ogrožajo samoupravni položaj temeljnih organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij ter skupnosti

- dopolnjevanje socialističnih etičnih norm ravnanja ter utrjevanje odgovornosti in discipline pri razpolaganju z družbenimi sredstvi in učinkovito preprečevanje vseh pojavov njihovega prilaščanja, zlorabe in razsipištva

- boj proti vsem oblikam gospodarskega kriminala (kraje, poverbe, podkupovanja, korupcija), skupinsko-lastninskega ravnanja in monopolov malomarnega poslovanja in nelojalne konkurence

- nenehno izpolnjevanje in izpopolnjevanje ukrepov fizične in tehnične varnosti, kontrole, nadzora in inšpekcije

- zaščito javnega reda in miru, prometno varnost, protipožarno varnost

- zaščito pred drugimi družbeno škodljivimi pojavi in nesocialnim ravnanjem ter zaščito človekovega okolja.

Kako se uresničuje vsebina gornjega povzetka v naših vsakdanjih aktivnostih v EMO

Odbori za LO in DS v TOZD so redno seznanjeni z množico nalog, ki jih sistematično rešujemo v skladu z določili zakona o družbeni samozaščiti varnosti in notranjih zadevah.

Prioritetne naloge na področju družbene samozaščite, ki smo si jih zastavili, so:

- stalno spremljanje varnostne problematike

- dopolnjevanje varnostnih ocen v skladu z novo nastalo varnostno problematiko

- izdelava ukrepov, določanje nosilcev nalog in opredelitev rokov za odpravo škodljivih pojavov (kraja, alkoholizem, delovne nezgode, požar in drugo)

- v skladu z dopolnitvami dokumentov druge in tretje alineje je treba uskladiti obliko in vsebino nalog v načrtu o delovanju enot NZ

- v skladu z razvojem proizvodnih kapacitet sproti ugotavljanju, kje je potrebno organizirati trajno zavarovanje od strani enot narodne zaščite (objekti, prostori, delovna sredstva, denar, dokumenti in drugo)

- pristopiti bo treba k teoretskem in praktičnem usposabljanju pripadnikov narodne zaščite

- ko celovito rešimo našeteta vprašanja, bomo po načinu in postopku, ki ga določajo konkretni pravni akti za področje družbene samozaščite izdelali nadaljnji program nabave opreme za vse enote NZ.

E. O.

Varovanje okolja

(Nadaljevanje s 5. strani)

kušenj imamo. Pred nekako tremi leti je Ljubljanska banka sprejela kot enega od kriterijev za investicijska vlaganja tudi ocene vplivov novih investicij na okolje. Nadvse zdrava, a žal osamljena pobuda. Priprava takih ocen je bila zaupana interdisciplinarni in medinstitutski skupini (SEPO), ki deluje pod okriljem Instituta »J. Stefan« (že skoraj odmrle izkušnje iz obdobja nuklearne energije so le prišle do veljave). Gotovo je to skoraj edinstven primer pri nas, da je bilo možno združiti različne stroke in institucije v dokaj enotno skupino. Zavest raziskovalcev, spoznanje nujnosti? Najbrž je to tudi edinstven primer, da je bila katerakoli investicija podvržena istočasni usklajeni in celoviti presoji o vplivu na okolje (pa ne da bi omalovaževali razne upravne postopke za pridobitev lokacije in ostalih soglasij, katerim je lahko taka ocena le dopolnila oziroma strokovna opora!). In če odštejemo še nerazumevanje nekaterih investitorjev (zakaj pa ravno jaz?) in mnogih, ki bi jim taka ocena morala koristiti še preden je investitor potikal na bančna vrata (združenja, zbornice, družbenopolitične skupnosti pa še mnogi) se zrcali v večini obravnavanih investicij nekaj dilem, ki jih bo treba reševati širše, izven določene investicije. Ena pogloblitnih dilem se kaže v urbanističnih načrtih občin: še tako dobro zasnovan prostorski in gospodarski načrt bo ostal glede varstva okolja iluzija, če ne bo realiziran v urbanističnih načrtih občine in vseh njenih skupnostih. Tu se izvirni greh poraja, tu so lahko interesi divergentni z interesi širše družbe (kako naj širša družba te interese opredeli in uresniči). Primerje za to je najti povsod (od Ankara do Portoroža, od Kobarida do Notranjske reke in drugje).

Gospodarjenje z vodo

Naslednja dilema je voda: z njo gospodarimo skrajno nepreudarno. Večina obravnavanih investicij to potrjuje. Zaprti sistemi so redkost, predvidene čistilne naprave (kupljene ali načrtovane

po tujih perspektivah (neprimerne ali pa ne upoštevajo določenih odpadnih vod (ali pa kasneje ne delujejo). Pa se včasih kaj radi potolažimo s sumljivim odgovorom, da onesnaženost naših voda ne narašča bistveno v zadnjih letih (ali smo razen nekaterih splošnih parametrov onesnaženja le-to sploh sistematično zasledovali?).

Poraba energije (toplotne in nasploh) pri okolju se dotika tako virov kot tudi izrabe. Mini toplarne v skoraj vsaki tovarni (pri povečanju proizvodnje pa predvidevamo zopet novo kurišče), vrsta goriva, individualna (neracionalna) kurišča, slaba toplotna izolacija in odpadna toplota povečujejo energetske krize in v veliki meri prispevajo k onesnaženju okolja.

In končno tehnologija — področje največje zaverovanosti v lastno neznanje in slepo poveljevanje tujega, obenem pa področje, kjer nam tako primanjkuje domačih strokovnjakov, posebno tam, ko gre za ekološko zelo vplivne tehnologije. In tu se krog sklone (premajhna vzgoja teh kadrov in vlaganja v raziskave), spirala pa se nadaljuje: napačne odločitve povzročajo nova žarišča onesnaženja.

In ko razmišljamo o vseh številnih ocenah, ki jih je skupina SEPO pripravila, vznikne še eno vprašanje: ali hočemo te ocene ali ne!? Skoraj brez odmeva so (če izvzamemo (ne)potrebne strasti, ki bi se razplamtele na primeru »Park hotela« na Bledu — post festum seveda), brez sugestij ali pa sprejete ko neželeno dete neželenih spoznanj. Le Ljubljanska banka jih uporablja, če jih in kadar jih. Pri tem pa se obseg dela, ki ga opravlja SEPO, veča in presega republiške meje. In je samo poskus, ki naj pokaže, kako se (tudi) lahko rešujejo problemi okolja. In bi ga bilo vredno razširiti — vsaka občina naj bi imela nekakšen SEPO, pa Gospodarska zbornica in še drugi, vendar ne vsak po svoje, temveč usklajeno, dogovorjeno. In takih strokovnih, neodvisnih in celovitih ocen bi morale izvirati odločitve, takšne ali drugačne, vedno pa zavestne.

Dr. Jože Marsel

Več kot pol stoletja je deloval plinski generator. Ob njem smo videli ob vsakem času goro premoga »hrano«, ki jo je potreboval. Sedaj je odslužil. Naši delavci so ga podrli in tako odpravili še en vir onesnaževanja. Njegovo funkcijo opravlja sedaj plin, ki ga prejemo od zunaj.

Športno društvo

OSNUTEK PROGRAMSKIH IZHODIŠČ ZA USTANOVITEV ŠPORTNEGA DRUŠTVA EMO

V času, ko dajemo vse večji poudarek športni rekreaciji, kot najuspešnejši obliki telesne aktivnosti, za ohranjanje vitalnosti in psihofizične sposobnosti organizma, moramo poskrbeti tudi za njen nadaljnji razvoj. Organizacijsko moramo izpeljati tako, da bo športna rekreacija od najosnovnejših prvin in do kvalitetnih športnih panog dostopna vsem delavcem — vsem občanom. Oblike sindikalnih in podobnih komisij, ki so v preteklosti na tem področju storile ogromno, so v sedanjosti usmeritvi telesne kulture in športne rekreacije postale preozke, zato je treba poiskati nove rešitve, nove možnosti za nadaljnji in še kvalitetnejši razvoj te človeku izredno pomembne dejavnosti.

Za naše razmere je najprimernejša rešitev v ustanovitvi športnega oziroma rekreativnega društva. Društvo bo nova preokretnica v razvoju športne rekreacije v EMO in ne samo to, povežala bo dosedanje sekcije, skupine, društva in vse, kar je sedaj v EMO bolj ali manj organizirano v eno trdno družbeno celoto.

Namen ustanovitve društva in osnovne naloge bodo:

- povezati dosedanje družine, društvo, sekcije in podobno, ki delujejo bolj ali manj uspešno v EMO ali pod okriljem EMO;
- jih organizacijsko in strokovno okrepiti;
- dati možnost razvoja tudi drugim dejavnostim oziroma panogam;
- povečati aktivnost delavcev, še bolj pa delavk na vseh področjih športne rekreacije;
- okrepiti strokovno delo na vseh področjih;
- vključiti v vse panoge, ki že delujejo ali pa še bodo, čim večje število delavcev EMO;
- v vseh panogah dati osnovni poudarek množičnosti in rekreativnim oblikam dejavnosti;
- pričeti z izgradnjo športno rekreativskih objektov v tovarni in zunaj nje;

• skrbeti za strokovno usposabljanje vodnikov vaditeljev, sodnikov in drugih;

• skrbeti za pridobivanje, še bolj pa za racionalno trošenje finančnih sredstev;

• skrbeti za vse ostale naloge in obveznosti društva.

Športno društvo oziroma posamezne sekcije bodo delovale v dveh smereh, in sicer:

— prva in osnovna bo širjenje množičnosti same športne panoge in vseh rekreativnih oblik v okviru panoge in druga kvaliteten razvoj panoge oziroma ekipe, ki bo zrasla iz te množične zasnove in ki nas bo zastopala na različnih tekmovanjih občinskega oziroma regionalnega merila. V primeru, da katera od sekcij toliko napreduje, da bo kvaliteta preseгла te nivoje, bo pa nadaljevala delo kot samostojno društvo. To pa zato, ker bo društvo ustanovljeno prvenstveno za rekreacijo delavcev in se ne sme zgoditi, da bi se kvaliteta dvigovala na račun množičnosti.

PROGRAM ŠPORTNE REKREACIJE DO KONCA LETA

Program zajema aktivnosti za zadnje trimesečje oziroma predlog za prihodnje leto.

1. Interno prvenstvo:
 - Tek
 - Trim test
 - Namizni tenis
 - Vlečenje vrvi
2. Turnirji:
 - Kegljanje
 - Streljanje
 - Mali nogomet
 - Odbojka
3. Usmerjena rekreativna vadba:

— vse leto na kegljiščih Ingrad ob sobotah od 19. do 21. ure, Selce ob ponedeljkih od 20. do 22. ure

— v telovadnicah ali Hali Golovec enkrat ali dvakrat tedensko od 25. 10. 1978 do 30. 4. 1979, odvisno od cene objekta

4. Planinski vzpon:
 - Paški Kozjak
 - Mrzlica

Ta brhka dekleta iz TOZD tovarna posode so dobre športnice. Na pikniku so igrale odbojko.

5. Trim igre: udeležba ekip EMO v trim igrah v vseh treh konkurencah.

Vzporedno s to neposredno aktivnostjo bo osnovna naloga ustanovitve športnega društva, nadalje izdelava programa in plana rekreacije v skladu z novo organiziranostjo športne rekreacije v EMO in vse ostale naloge, ki niso predvidene v programe.

PREKLIC

KORES Miroslav, voznik viličarja v TOZD EMOKONTEJNER preklicujem veljavnost internega vozniškega dovoljenja za voznike viličarja št. 133, ki ga je izdala Služba varstva pri delu EMO dne 15. 3. 1976.

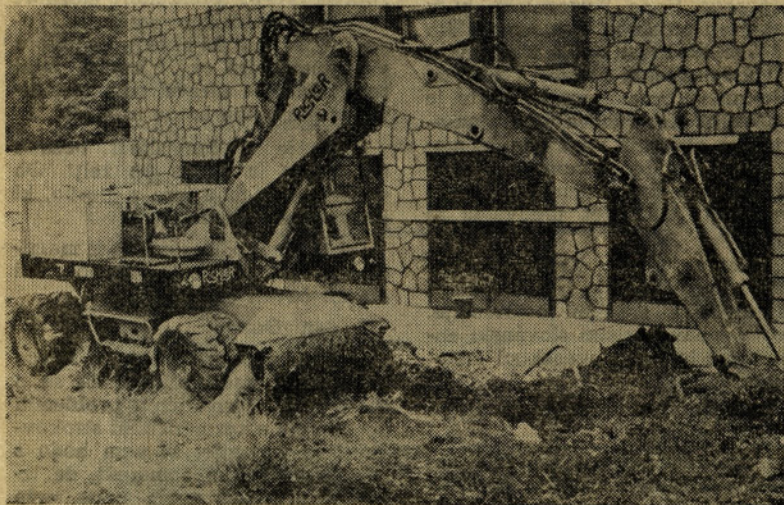
Miroslav Kores

RAZGLEDNICE MESTCA

Vožnja po avtomobilski cesti

Dne 9. 9. 1978 je potoval skozi Celje tovariš Tito. Mnogo celjanov se je zbralo ob pločnikih in ob avtocesti, da bi pozdravili našega predsednika. Slika kaže naše delavce, ki so se kot vedno zbrali v velikem številu ob avtocesti, da bi pozdravili tovariša Tita.

Dolgo pričakovana jedilnica bo kmalu začela dobivati svoje oblike.

Nizozemski gospodarstveniki, ki so bili pri nas v začetku septembra, so si z zanimanjem ogledali prostore in naprave v TOZD tovarna kon-tejnerjev.

Zanimanje nizozemskih gospodarstvenikov za našo proizvodnjo je bilo veliko in naši strokovni delavci so jim marsikaj pojasnili.

Poglejmo posebnosti vožnje na avtomobilski cesti. Prva je ugotovitev, da smejo zapeljati na to cesto le motorna vozila in to tista, ki lahko razvijejo večjo hitrost od 40 km/h. Na tako cesto lahko voznik zapelje le skozi cestninsko postajo. Na vseh priključkih in izhodih, ki so vedno z desne strani, so okrog 250 m dolgi pospeševalni in zaviralni pasovi. Njihov namen že ime samo razlaga. V promet se pravilno vključimo tako, da hitrost pospešujemo na pospeševalnem pasu in se že z dovolj veliko hitrostjo vključimo v promet na vozni pas, s čemer preprečimo oviranje tistih vozil, ki že vozijo po voznem pasu. Podobno ravnamo tudi, ko hočemo zapeljati s take ceste. Na Zaviralni pas na desni strani zapeljemo z nezmanjšano hitrostjo takoj, ko nam označbe na vozišču pokažejo njegov začetek in začnemo zavirati šele na njem, dokler hitrosti toliko ne zmanjšamo, da se bomo lahko varno izključili iz avtomobilske ceste.

Sestavni del avtomobilske ceste je tudi odstavni pas, ki je desno od rumene neprekinjene črte. Odstavni pas ni namenjen za ustavljanje z vozili, da bi si ogledovali okolico, tam prespali kar v avtu ali pa celo priredili kak piknik. Odstavni pas je namenjen samo zato, da nanj zapeljemo ali potiskamo pokvarjeno vozilo, da ne bi oviralo prometa. Pri tem ne pozabimo na zavarovanje vozila: postavljanje varnostnega trikotnika, uporaba varnostnih utripalk, ponoči prižgemo pozicijske luči. In kaj s tem pokvarjenim avtom? Kakšen znanec bi nam ga pomagal odvleči kar z vrvo — vendar to bi bilo hudo narobe. Pokvarjena vozila sme odvleči le posebno vozilo, ki ima utripajočo rumeno luč na strehi in prednji ali zadnji del pokvarjenega vozila obesi ali naloži na vlečno vozilo oziroma na njegovo posebno prikolico. Vleka je dovoljena do prvega odcepa z avtomobilske ceste. Vlečno vozilo bomo na avtomobilski cesti priklicali na pomoč s telefonom, do katerega nas napotijo modre nalepke oziroma prometni znaki, na katerih je narisana telefonska slušalka in puščica, ki kaže smer najbližjega telefona. Obvestilo o telefonu bomo našli na vsakih 25 metrov, telefonski stebrički pa so narazen po 2 km.

Kadar nas je avto pustil na ceditlu, moramo peš urejati stvari na avtomobilski cesti, ki jo pešci pravzaprav ne smejo uporabljati, bomo na primer do telefonskega stebrička hodili izven ceste, torej na drugi strani varnostne ograje oz. odstavnega pasu. Hoja po odstavnem pasu bi bila hudo nevarna in zato ni dovoljena. Tudi naši sopotniki nimajo kaj iskati na cesti. Vozilo naj zapustijo in se umaknejo izven območja vozišča. Tudi čakanje v vozilu na odstavnem pasu je nevarno, saj se lahko vanj zaleti kakšen nepreviden voznik.

Odstavni pas je v večjih klan-cih na avtomobilski cesti in naši Sloveniki urejen v poseben prometni pas za počasna vozila, ki

ne zmorejo hitrosti, večje od 50 km/h. Kje se ta pas začne in konča, ugotovimo po posebnih prometnih znakih in označbah na vozišču. Vendar lahko ugotovimo, da vsi vozniki, ki bi morali nanj zapeljati, tega ne storijo. Najbrž se bojijo kasnejše ponovne vključitve v promet nazaj na vozni pas. Največ težav pa imajo s tem pasom vozniki, predvsem tovornjakov iz drugih jugoslovanskih republik. Slovensko besedo »počasni« si najbrž razlagajo po pomenu, ki ga ima njihovo jezikovno področje, pa zato razumejo, da je naš »počasni pas« po njihovem »počasni« — pač »častni pas«, namenjen kakšnim častnim gostom avtomobilske ceste in seveda zato še naprej vozijo v klan-cih kar po voznem pasu.

Na avtomobilski cesti je najbolj levi prometni pas tisti, ob varnostni ograji ali zelenici ob sredini ceste, tako imenovani prehitevalni pas. Ime samo že pove, da je ta pas namenjen zgolj za prehitevanje in daljša vožnja po njem ni dovoljena. Na prehitevalni pas se pomaknemo iz voznega pasu le za toliko časa dokler prehitevamo počasnejše vozilo, nato pa se spet takoj vrnemo na vozni pas, da levo od nas ostane prostor za prehitevanje še hitrejših vozil. Seveda moramo vsako prehitevanje, posebej pa še na avtomobilski cesti, kjer so hitrosti večje, opraviti skrajno previdno. S pogledom v vzvratnem ogledalu se moramo temeljito prej prepričati, če se nam od zadaj ne približuje že po prehitevalnem pasu drugo vozilo. Tisti, ki že prehiteva, ima prednost. Nezgode, ko pred prehitevanje vozi-lo nenadoma zavije z voznega pasu drugo vozilo, so zelo hude. Pa še nekaj: hitrost vožnje na naši avtomobilski cesti ni omejena, čeprav lahko pričakujemo, da bo predvsem po zgledu nekaterih drugih evropskih držav. Vendar to naj ne pomeni, da bomo do utrplosti pritiskali na plin in brezglavo drveli v nevarne situacije. Zavedajmo se, da so posledice prometnih nesreč pri večjih hitrostih občutno hujše. Precenimo, ali obvladamo prometno situacijo in svoje vozilo tudi pri večjih hitrostih, preden močneje pritisnemo na plin. In nenazadnje vas naj, spoštovane voznice in vozniki spomnim še na to, da je tako na avtomobilski cesti, kakor na cesti, ki je rezervirana za promet motornih vozil, prepovedano vsakršno ustavljanje in parkiranje, razen na posebnih parkirnih prostorih. Prepovedano je tudi vsakršno obračanje in vzvratna vožnja, ker so pač ti nameni prenevarni.

*Dopisujte
v naše glasilo*

